

20 apr 2017 -13:04

Een nationaal actieplan om salamanders te redden

Sinds 2013 verspreidt een nieuwe schimmel, Bsal, zich geleidelijk over ons grondgebied. Bsal veroorzaakt een huidinfectie bij salamanders, waaraan ze sterven. Het effect ervan is vernietigend want de mortaliteit is zeer hoog. Gelet op de ernst van de situatie hebben de bevoegde overheden een gemeenschappelijk actieplan voor heel België uitgewerkt.

Batrachochytrium salamandrivorans (Bsal) is 65 miljoen jaar geleden opgedoken in Azië. Bsal leeft er samen met de Aziatische salamanders, die kunnen overleven met deze schimmel op hun huid. De ziektekiem is hoogstwaarschijnlijk in Europa ingevoerd via de handel in Aziatische salamanders. Bsal werd in 2012 in Nederland ontdekt en bracht de Hollandse salamanderpopulatie op de rand van uitsterven: 99,9% van deze dieren verdween in 2016.

In België werd Bsal voor het eerst ontdekt bij vuursalamanders in Eupen, in december 2013. Vervolgens dook hij op in Robertville in 2014, in Luik in 2015 en in Dinant in 2016. De infectie leidt ook op ons grondgebied tot de massale sterfte van vuursalamanders. In mei 2015 werd de aanwezigheid van de ziektekiem Bsal voor de eerste keer vastgesteld bij alpenwatersalamanders in Duffel.

Het plan

De Belgische Ministers voor natuurbehoud keurden op 21 maart 2017 het actieplan « Chytridiomycose - *Batrachochytrium salamandrivorans* (Bsal) » goed in het kader van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu uitgebreid met Landbouw. Bedoeling van de maatregelen is niet alleen de initiatieven die op gewestelijk en federaal niveau reeds ingevoerd zijn, samen te brengen, maar ook nieuwe acties zoals de opvolging van de salamanderpopulaties te ontwikkelen. Deze maatregelen volgen de aanbevelingen van de Conventie van Bern, die momenteel het enige internationale kader vormt dat doelstellingen vastlegt om de ziektekiem te bestrijden.

Het plan voorziet in:

- de maatregelen die genomen moeten worden wanneer een burger een dode salamander ontdekt (passieve bewaking);
- de maatregelen inzake proactieve bewaking die de overheid op het werkveld moet uitvoeren (actieve bewaking);
- de invoering van een structuur voor snelle uitwisseling van informatie tussen de verschillende betrokken wetenschappelijke experts en overheidsactoren;

- maatregelen bedoeld om de verspreiding van de ziekte in te perken wanneer die op een plaats opgespoord wordt;
- het tijdelijke verbod op de invoer, de uitvoer en de doorvoer van bepaalde soorten niet-inheemse salamanders en watersalamanders;
- communicatieacties ten aanzien van het brede publiek, de terreinactoren (natuuronderzoekers, jagers, wandelaars, ...), de professionelen (proefdierenverblijven, dierenartsen, ...), de houders van salamanders, ... ;
- aanbevelingen om de kennis van de ziektekiem door wetenschappelijk onderzoek te verbeteren.

Het plan zal jaarlijks geëvalueerd worden teneinde het te kunnen aanpassen rekening houdend met de nieuwe wetenschappelijke gegevens. Het wordt goedgekeurd voor een periode van vijf jaar. Rechtsbescherming Salamanders worden strikt beschermd op het grondgebied van de gewesten, die in hoofdzak bevoegd zijn voor de uitvoering van het plan. De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu is bevoegd voor de invoer, de uitvoer en de doorvoer van de niet-inheemse soorten.

Document

Het plan (in bijlage) werd gecoördineerd door de federale administratie voor leefmilieu. De gewestelijke administraties belast met natuurbehoud werkten mee aan het opstellen ervan, in samenwerking met hun wetenschappelijke instellingen (INBO en DEMNA). De Universiteit Gent, waarvan de onderzoekers de eersten waren om de ziektekiem te ontdekken, en de natuurbeschermingsverenigingen Natuurpunt en Natagora hebben een actieve bijdrage geleverd op wetenschappelijk niveau. Ook het FAVV, het DG Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid (voor de opvolging van het onderdeel 'diergezondheid' van het dossier op Europees niveau) en de Belgische dienst CITES (voor de besprekingen op Europees niveau om in voorkomend geval over te gaan tot een verbod op de invoer van exotische salamanders uit derde landen naar de Europese Unie) waren als partner betrokken.

Contactpunten

Op niveau van de Federale Overheid : Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Contact: Jan Eyckmans, Nederlandstalige woordvoerder / Tel : 02 524 90 45 - Gsm : 0495 25 47 24.

In Vlaanderen : Agentschap voor Natuur en Bos, Vlaams Gewest
<https://www.natuurenbos.be/amfibie%C3%ABnziektes> Contact: Marie-Laure Vanwanseele, porte-parole /

marielaure.vanwanseele@lne.vlaanderen.be / Gsm : 0499 86 51 58.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest : Leefmilieu Brussel <http://www.leefmilieu.brussels> Contact :
Romuald Arbe / E-mail: rarbe@environnement.irisnet.be / Tel : 02 775 79 80 - Gsm : 0491 62 52 40.

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en
Leefmilieu
Eurostation II
Victor Hortaplein 40 bus 10
1060 Brussel
België
+32 2 524 97 97
<http://www.health.belgium.be>

Wendy Lee
Woordvoester (NL)
+32 524 91 69
+32 477 98 01 02
wendy.lee@health.fgov.be

Vinciane Charlier
Woordvoester (FR)
+32 475 93 92 71
+32 2 524 99 21
vinciane.charlier@health.fgov.be